

mellem førstafdødes og længstlevendes slægt, hvor en eller begge ægtefæller har oprettet testamente, ville indebære, at reglerne blev væsentlig mere komplicerede.

Med udvalgets forslag til udbygning af reglerne om svogerskabsarv mv. er der imidlertid opnået en højere af grad af ligestilling mellem førstafdødes og længstlevendes slægt, uden at de legale regler herved er blevet væsentligt komplicerede.

Hertil kommer, at der alene er tale om deklaratoriske regler, dvs. at der ved testamente altid kan træffes anden bestemmelse, og at eventuelle særlivsarvinger efter førstafdøde ikke har en tvangsarveret af længstlevendes efterladte formue i disse tilfælde.

Lovforslaget er på denne baggrund udformet i overensstemmelse med udvalgets overvejelser.

Der henvises til lovforslagets §§ 15 og 16 og bemærkningerne til disse bestemmelser.

5. Uskiftet bo

5.1. Gældende ret

5.1.1. Betingelser for uskiftet bo

Arvelovens kap. 3 indeholder regler om uskiftet bo. Ved uskiftet bo udskydes arvefaldet efter den førstafdøde ægtefælle, således at længstlevende ægtefælle kan videreføre parternes formuefællesskab.

Den grundlæggende regel om uskiftet bo findes i arvelovens § 8, hvorefter den længstlevende ægtefælle er berettiget til efter førstafdøde ægtefælles død at overtage ægtefællernes fælleseje uden at skifte med parrets fælles livsarvinger (børn, børnebørn mv.). De fælles livsarvinger kan således ikke ved dødsfaldet kræve arv efter deres førstafdøde forælder, men må afvente boets skifte. Det er alene muligt at etablere uskiftet bo, hvis ægtefællerne havde fælleseje eller et særeje, som bliver til fælleseje ved den førstafdøde ægtefælles død. Er en del af førstafdødes formue fuldstændigt særeje, skal der ske skifte af denne del af formuen. Længstlevende kan herefter sidde i uskiftet bo med den resterende del af afdødes formue, der er fælleseje.

Længstlevendes ret til uskiftet bo efter arvelovens § 8 gælder kun i relation til fælles livsarvinger. Længstlevende kan opnå adgang til at sidde i uskiftet bo med førstafdødes særlivsarvinger, hvis disse meddeler samtykke, jf. § 9, stk. 1. Er livsarvingerne umyndige eller under samvægemål, skal samtykket opnås fra værger henholdsvis skifteværger samt skifteretten, der ved sin afgørelse tager hensyn til arvingernes interesser og ægtefælles forhold, jf. § 9, stk. 2.

Længstlevende må af hensyn til førstafdødes livsarvinger og kreditorer ifølge arvelovens § 10 ikke være under konkurs eller være insolvent, hvilket påses af skifteretten.

Er længstlevende umyndig eller under vægemål, må værger anmode om skifterettens tilladelse til udlevering til uskiftet bo. Skifteretten skal herved påse, at udleveringen er forenelig med den længstlevendes tarv, jf. 11.

Uskiftet bo opnås ved længstlevende ægtefælles begæring herom over for skifteretten. Længstlevende skal inden 6 måneder efter dødsfaldet til skifteretten indlevere en opgørelse over aktiver og passiver, der hører til fællesejet, og over sit fuldstændige særeje, jf. arvelovens § 13, stk. 1. Der betales ikke boafgift ved udlevering til uskiftet bo, men alene en retsafgift på 500 kr.

Der henvises til betænkningen s. 101-104.

5.1.2. Hvilke aktiver og passiver indgår i det uskiftede bo?

Det uskiftede bo er en fortsættelse af ægtefællernes fællesbo, hvorfor alt, hvad den længstlevende ved førstafdødes død ejer og senere erhverver, som udgangspunkt indgår i det uskiftede bo, for så vidt det ikke er fuldstændigt særeje, jf. arvelovens § 14, stk. 1.

Nogle af førstafdødes rettigheder af uoverdragelig eller personlig art, jf. lov om ægteskabets retsvirkninger § 15, stk. 2, falder bort ved dødsfaldet, mens allerede forfaldne ydelser indgår i boet, f.eks. tjenestemand- og pensionskaspensioner, rentenydelser, aftægter og lignende periodiske ydelser. Andre af afdødes rettigheder af uoverdragelig eller personlig art frigøres eller bortfalder ved dødsfaldet. Dette indebærer, at de falder i arv eller overtages af ægtefællen og indgår i det uskiftede bo som almindelige aktiver (men måske til en reduceret værdi eller efter fradrag af skatter og afgifter). Som eksempler kan nævnes førstafdødes ophavsrettigheder, båndlagt arv og gave, indeståender på selvpensioneringskonti, kapitalpensionskonti, rateforsikringer, indekskontrakter, etablerings- og investeringsfondskonti samt boligsparekontrakter.

§ 14, stk. 2, handler om den længstlevende ægtefælles egne rettigheder af personlig og uoverdragelig art og får betydning, når det uskiftede bo skal skiftes i den længstlevende ægtefælles levende live. Bestemmelsen er stort set en ordret gengivelse af § 15, stk. 2, i lov om ægteskabets retsvirkninger. Af Højesterets domme gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2002, s. 1849, og 1962, s. 870 H, kan det udledes, at en ægtefælle kan holde alle de rettigheder uden for det uskiftede bo, som den pågældende ville kunne have udtaget